

ЗАКОН за обезщетяване на собственици на одържавени имоти

Обн., ДВ, бр. 107 от 18.11.1997 г.; Решение № 4 на Конституционния съд на РБ от 11.03.1998 г. - бр. 30 от 17.03.1998 г.; изм. и доп., бр. 45 от 21.04.1998 г., бр. 88 от 31.07.1998 г., в сила от 31.07.1998 г., изм., бр. 135 от 17.11.1998 г., в сила от 17.11.1998 г., изм. и доп., бр. 12 от 12.02.1999 г., бр. 9 от 1.02.2000 г., в сила от 1.02.2000 г., попр., бр. 10 от 4.02.2000 г., изм. и доп., бр. 99 от 5.12.2000 г., в сила от 5.12.2000 г., бр. 25 от 16.03.2001 г., изм., бр. 28 от 19.03.2002 г., изм. и доп., бр. 45 от 30.04.2002 г., в сила от 30.04.2002 г., бр. 47 от 10.05.2002 г., в сила от 11.06.2002 г., изм., бр. 112 от 23.12.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., изм. и доп., бр. 101 от 16.11.2004 г., доп., бр. 24 от 21.03.2006 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., бр. 77 от 1.10.2010 г., бр. 61 от 11.08.2015 г., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г.

Сборник закони - АПИС, кн. 12/97 г., стр. 83; кн. 4/98 г., стр. 82; кн. 5/98 г., стр. 92; кн. 8/98 г., стр. 56; кн. 12/98 г., стр. 306; кн. 3/99 г., стр. 10 кн. 7/99 г., стр. 145; кн. 3/2000 г., стр. 90; кн. 4/2001 г., стр. 169; кн. 12/2004 г., стр. 204

Библиотека закони - АПИС, т. 12, р. 2, № 100

Чл. 1. Този закон се издава в изпълнение на чл. 3, ал. 3 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти.

Чл. 2. (1) Собствениците или правоприменниците на собственици на имоти, одържавени по законите и начините, посочени в чл. 1 и 2 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти, но които не могат да бъдат върнати реално, защото са станали публична собственост на държавата или на общините, придобити са добросъвестно от трети лица, или върху тях са извършени, при спазване на действащото законодателство, строежи или други промени, които не позволяват реалното им връщане, имат право:

1. или на съсобственост върху обектите, изградени върху земи им, или върху терените, към които тези земи са присъединени, в идеални части, съответстващи на действителната пазарна цена на техните земи, ако не бяха застроени или присъединени, към действителната пазарна цена на целия обект към деня на влизането на този закон в сила. Когато върху тези земи при одържавяването или отчуждаването им са съществували сгради, постройки и съоръжения, разрушени или преустроени по начин, непозволяващ реалното им връщане, идеалните части, възстановени на собствениците, се увеличават с тяхната стойност;

2. или на част от акциите или дяловете на търговските дружества, в дълготрайните активи на които са били включени тези земи, съответстваща на стойността на идеалните им части, установена по реда на т. 1;

3. или на компенсаторни записи на стойност, равна на стойността на идеалните им части, установена по реда на т. 1.

(2) (Нова - ДВ, бр. 88 от 1998 г., отм., бр. 28 от 2002 г.).

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 88 от 1998 г.) Правата по ал. 1 имат и лицата, на които собствеността на земята или на част от нея, както и собствеността на съществуващи върху нея сгради, постройки и съоръжения е възстановена реално, ако те пожелаят да я заменят с акции или с идеални части в собствеността на целия обект, построен върху тяхната земя, или върху терена, към който тя е присъединена. В такъв случай стойността на реално възстановената собственост се определя по действащи пазарни цени към деня на влизането на този закон в сила и се увеличава със стойността на дължимите обезщетения за ползването на реституираните земи, сгради, постройки и съоръжения за времето от 25 февруари 1992 г. до признаване правата на съсобственост и уреждане отношенията между съсобствениците по реда на чл. 31 и 32 от Закона за собствеността, ако такова обезщетение или наем не са били изплатени.

- (4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 88 от 1998 г.) Собствениците имат право да изберат начина на обезщетение с изключение на случаите, когато земите са станали публична собственост на държавата или на общините до 25 февруари 1992 г., придобити са до тази дата от добросъвестни лица, или на такива лица е отстъпено законно право на строеж и строежът е бил започнал при влизането на този закон в сила.
- (5) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 1998 г., предишна ал. 4, бр. 88 от 1998 г.) Във всички случаи собствениците имат право да искат отделяне и реално връщане на земята им или на част от нея, когато тя може да се обособи в самостоятелен парцел, съгласно нормативните изисквания. Те могат също така да искат реално възстановяване на собствеността върху самостоятелни обекти (парцели, сгради, апартаменти, магазини и други подобни), придобити от държавата, общините, обществените организации или от техни фирми, предприятия и еднолични търговски дружества по чл. 61 от Търговския закон срещу преотстъпване право на строеж или в замяна на отчуждената им собственост.
- (6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 88 от 1998 г.) Когато върху одържавената, отчуждената или незаконно отнетата земя са извършени строежи или са направени други промени без законно основание или след 25 февруари 1992 г., собствеността върху земята се възстановява реално, а отношенията между собственика и строителя, респективно извършилия промените, се уреждат съгласно чл. 73 и 74 от Закона за собствеността. Добивите и обезщетенията по чл. 73 от Закона за собствеността се дължат от 25 февруари 1992 г.
- (7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 88 от 1998 г., изм., бр. 25 от 2001 г.) Когато имотът е превърнат след 25 февруари 1992 г. в публична собственост на държавата по закон или с решение на Министерския съвет, или на общината - с решение на съответния общински съвет, той се заплаща на собствениците по действителни пазарни цени към деня на влизане в сила на този закон от държавата чрез Министерството на финансите или от общината, извършила превръщането.
- Чл. 3.** (1) Лицата или техните правоприменници, от които са одържавени или отчуждени всякакви движими или недвижими имоти (без земите), ценни книжа, ценности и пари по нормативни актове, посочени в чл. 2, ал. 1 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти, или без законово основание по чл. 2, ал. 2 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти, собствеността или правата върху които не могат да бъдат възстановени реално, защото са разрушени, преустроени, употребени, станали негодни, придобити добросъвестно от трети лица, или престанали да съществуват по друг начин, се обезщетяват по техен избор:
1. с увеличаване на идеалните им части в съсобствеността на обектите по чл. 2, ако подлежащите на обезщетяване имущества са били включени в активите на съответните предприятия при одържавяването им или при настъпило впоследствие преустройство;
 2. или с акции или дялове от търговските дружества, в които са били преобразувани предприятията, в чиито активи са били включени подлежащите на обезщетяване имущества;
 3. или с компенсаторни записи.
- (2) По същия начин се обезщетяват и лицата, които не са получили дължимите им обезщетения за отчуждени имущества по други закони и подзаконови актове, защото тези имущества са попаднали под разпоредбите на Закона за национализация на частни индустриални и минни предприятия (обн., ДВ, бр. 302 от 1947 г.; изм. и доп., бр. 176 от 1949 г.) и на Закона за отчуждаване на едрата градска покрита недвижима собственост (обн., ДВ, бр. 87 от 1948 г.; попр., бр. 91 от 1948 г.; изм., бр. 191 от 1948 г.), или пък не са изплатени по други причини.
- (3) По реда на ал. 2 се обезщетяват българските граждани и техните правоприменници, със стойността на чието недвижимо и движимо имущество (без земеделските земи) е погасен държавен дълг съгласно Спогодбата за уреждане на висящите финансови въпроси и развитие на икономическото сътрудничество между Народна република България и Кралство Гърция (ДВ, бр. 87 от 1964 г.).
- (4) (Изр. второ обявено за противоконституционно от КС на РБ - ДВ, бр. 30 от 1998 г.)
-

Лицата по ал. 1 и 2 имат и всички права по чл. 2. Те могат също така, заедно или поотделно, да поискат ликвидиране на създалата се съсобственост, в която участват, и да изкупят с предимство дяловете на останалите съсобственици, ако ги изплатят в тригодишен срок от приключване на делбеното производство или от постигане на споразумение за доброволно ликвидиране на съсобствеността.

(5) Лицата или техните правоприменници, чиито имущества са били одържавени по Закона за национализация на частни индустриални и минни предприятия, се обезщетяват за активното салдо по нарочния баланс на национализираното предприятие, съставен по реда на глава II от Правилника за приложение на Закона за национализация на частни индустриални и минни предприятия (обн., ДВ, бр. 39 от 1948 г.; изм., бр. 181 от 1950 г.), намалено със стойността на реално възстановената им собственост или получена съсобственост върху имущество, включено в същия нарочен баланс.

Чл. 4. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 47 от 2002 г.) Компенсаторните записи по този закон са поименни и безналични. Редът за тяхното издаване, сделките и плащанията с тях се уреждат с отделен закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2000 г., бр. 28 от 2002 г.) С компенсаторните записи по ал. 1 може да се участва в приватизационни сделки за закупуване на акции или дялове от търговски дружества, включени в списъка по чл. 11 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол, както и да се ползват в случаите, предвидени в друг нормативен акт.

(2а) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2001 г., отм., бр. 28 от 2002 г.).

(2б) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2001 г., отм., бр. 28 от 2002 г.).

(3) Стойността на имуществата, срещу които се дават акции, дялове, компенсаторни записи или се определят идеални части в съсобственост, се определя:

1. по действителната пазарна цена към деня на влизането на този закон в сила за:

- а) земите по чл. 2, ал. 1, т. 1 и незастроените места в чертите на регулационните планове на населените места;
- б) сградите, апартаментите, складовете, магазините и всякакви други постройки и помещения, които са разрушени или преустроени така, че не съществуват реално, или които съществуват реално, но собствеността върху тях не може да бъде възстановена, защото са придобити от трети добросъвестни лица;
- в) скъпоценностите, златото и всякакви други движими вещи, неписани в нарочните баланси или отнети по друг незаконен начин от собствениците им;

2. за всички други имущества по чл. 3 - по стойността, посочена в акта за отчуждаването, в декларацията по Закона за еднократен данък върху имуществата (обн., ДВ, бр. 80 от 1947 г.; изм., бр. 146 от 1947 г.), в нарочния баланс или установена с други писмени документи, приведена към днешни лева с използване като деноминатор на средната месечна работна заплата по формулата:

$$CO = \frac{CIO \times TCM3}{CM3O}$$

където:

CO е стойността на обезщетението;

CIO - стойността на имуществото при отчуждаването му;

TCM3 - средната месечна работна заплата за тримесечието, предхождащо това, през което се дават компенсаторните записи;

СМЗО - средната месечна работна заплата през годината на отчуждаването;

3. (доп. - ДВ, бр. 45 от 1998 г., изм., бр. 45 от 2002 г.) действителната пазарна цена по букви "а" и "б" на т. 1 се определя по реда на § 3а, като получената стойност се удвоява.

(4) Стойността на имуществото или на активното салдо по баланса не се намалява с предвиденото в съответните закони редуциране на дължимото обезщетение.

(5) Компенсаторните записи се отпечатват върху специална хартия в купюри от сто лева, от хиляда лева и от десет хиляди лева. Правото на лицето да получи записи се закръглява надолу или нагоре до сто лева.

(6) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2001 г.) Компенсаторните записи, жилищните компенсаторни записи могат да се използват направо като инвестиционни бонове, без да е необходимо да се заменят с такива. Те се погасяват с първото им участие в приватизационна сделка.

Чл. 5. (1) Собствениците или техните правоприменници на отчуждени жилища и на незастроени или застроени парцели в границите на регулационните планове на населените места и във вилните зони, използвани или предназначени за жилищно строителство, собствеността върху които не е и не може да бъде възстановена, получават (ако изберат този начин на обезщетяване) специални жилищни компенсаторни записи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2004 г.) Жилищните компенсаторни записи имат статута и дават на притежателите им всички права по чл. 4 от този закон.

(3) Жилищни компенсаторни записи получават и лицата, жилищата на които са възстановени на бившите собственици по реда на чл. 7 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти, ако не са получили обезщетение по § 3 от същия закон.

Чл. 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 1998 г.) Исканията за обезщетяване по този закон с посочване на избрания начин за обезщетяване се подават в едногодишен срок от влизането му в сила до:

1. министъра или ръководителя на ведомство, който упражнява правата на държавата в търговски дружества, в активите на които са включени имуществата по този закон;

2. областните управители - във всички останали случаи.

(2) Към областните администрации се създават специални служби по изпълнението на този закон.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2001 г.) Подадените искания се проверяват и се решават от съответния министър, ръководител на ведомство или областен управител в двумесечен срок от постъпването им. Решенията се съобщават на предявилите исканията в седемдневен срок от вземането им по реда на Гражданския процесуален кодекс. Неполучаването на решението до 30 юни 2001 г. се счита за мълчалив отказ.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 88 от 1998 г.) Уважените искания се предават за оценка на претенциите и установяване на квотите в съсобствеността със заповед на издалия решението на вещи лица, получили специално разрешение за извършване на такива експертизи по списък, утвърден от министъра на правосъдието и правната евроинтеграция и от министъра на финансите. Вещите лица изготвят експертизите в едномесечен срок от възлагането на задачата. Собствениците или техните правоприменници могат да заплащат разходите за извършване на експертизи от вещи лица по предходното изречение, като в този случай стойността на обезщетението се увеличава със стойността на съответно извършените разходи за оценката.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2001 г.) Направените оценки и установените квоти се утвърждават от съответния министър, ръководител на ведомство или областен управител в едномесечен срок от подаването на оценката от вещите лица и се съобщават на предявилите исканията в 7-дневен срок от утвърждаването им по реда на Гражданския процесуален кодекс. Неполучаването на решението в седемдневен срок се счита за мълчалив отказ.

(6) (Решение № 4 на КС на РБ - ДВ, бр. 30 от 1998 г.; изм., бр. 45 от 1998 г., бр. 135 от 1998 г., бр. 12 от 1999 г., в сила от 12.02.1999 г., бр. 9 от 2000 г., **бр. 77 от 2018 г.**, в сила от 1.01.2019 г.) Оценките и установените квоти по ал. 5, както и отказите на областните управители и ръководителите на ведомства да удовлетворят искането за обезщетение или начина за обезщетяване подлежат на обжалване в 14-дневен срок от

съобщаването им по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред съответния административен съд. Мълчаливите откази могат да се обжалват до 31 март 2000 г. При уважаване отхвърленото искане съдът назначава експертиза от лицата по чл. 4 и решава окончателно претенцията.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 1998 г., отм., бр. 9 от 2000 г.).

(8) (Нова - ДВ, бр. 88 от 1998 г., отм., бр. 47 от 2002 г.).

(9) (Нова - ДВ, бр. 88 от 1998 г., изм., бр. 25 от 2001 г., бр. 47 от 2002 г.) Органът по ал. 1 е длъжен да води регистър за изпратените до органите по Закона за сделките с компенсаторни инструменти удостоверителни документи и за получените и връчени на притежателите на компенсаторни инструменти удостоверителни документи.

(10) (Предишна ал. 8 - ДВ, бр. 88 от 1998 г.) Производствата по жалбите по ал. 6 се освобождават от държавни такси. По тях се призовава задължително юридическото лице, в активите на което са включени подлежащите на обезщетяване имущества.

(11) (Предишна ал. 9 - ДВ, бр. 88 от 1998 г., доп., бр. 9 от 2000 г., изм., бр. 112 от 2003 г., бр. 61 от 2015 г.) Данъкът върху недвижимите имоти, които се използват от държавата, общините, обществените организации или от търговски дружества, в които те участват, включително приватизираните, се дължи и се заплаща от ползвателите, които го прихващат от дължимия наем на собствениците. Обезщетенията по този закон, в това число имущества, дяловете, акциите, компенсаторните или жилищните компенсаторни записи, както и полученото от сделките с тях не е доход и не подлежи на облагане. Не е доход и не подлежи на облагане и полученото при продажба и замяна на земеделски земи по чл. 3, ал. 4 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи. Гражданите на държави, с които Република България има влезли в сила спогодби за избягване на двойното данъчно облагане на дохода и имуществото, могат свободно да репатрират полученото по този закон имущество и сделките с него.

(12) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1998 г., предишна ал. 10, бр. 88 от 1998 г., доп., бр. 9 от 2000 г., отм., бр. 59 от 2007 г.).

Чл. 7. (Нов - ДВ, бр. 12 от 1999 г.) (1) Исканията за обезщетяване по реда на чл. 2, ал. 1, т. 2 или на чл. 3, ал. 1, т. 2 се удовлетворяват, както следва:

1. за одържавени земи и/или имущества, които са били включени в активите на търговски дружества или на техните праводатели, правоимащите получават акции или дялове на стойност, равна на стойността на одържавените им земи и/или други имущества, установени по реда на чл. 4, ал. 3;

2. когато стойността на акциите или дяловете по т. 1 надвишава стойността на държавното участие в капитала на дружеството към момента на искането, за разликата се предоставят компенсаторни записи.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2002 г.).

(3) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2002 г.).

Чл. 8. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2000 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2001 г.) Плащания с компенсаторни и жилищни компенсаторни записи по този закон се извършват при:

1. (изм. и доп. - ДВ, бр. 25 от 2001 г., отм., бр. 28 от 2002 г.);

2. (изм. - ДВ, бр. 25 от 2001 г.) продажба на държавни имоти и/или вещни права или вещи по реда на Закона за държавната собственост;

3. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2004 г.) придобиване право на строеж върху държавни земи, право на надстрояване или пристрояване върху сгради, застроени върху земи държавна собственост;

4. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2004 г.) придобиване на право на собственост или идеални части от правото на собственост върху държавни земи, върху които в полза на купувача са учредени ограничени вещни права или право на строеж;

5. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2004 г.) продажба на обекти или обособени части от обекти на незавършено строителство държавна собственост;

6. (доп. - ДВ, бр. 25 от 2001 г., изм., бр. 101 от 2004 г.) придобиване недвижими имоти от съсобственици физически или частни юридически лица при ликвидиране съсобствеността между тях и държавата, държавни предприятия, еднолични акционерни дружества или дружества с ограничена отговорност с държавно имущество чрез доброволна или съдебна делба. При ликвидиране съсобствеността върху неподеляем имот съсобствениците - физически или частни юридически лица, имат право да придобият собствеността на целия неподеляем имот, като заплатят дела на държавата, съответно на държавните предприятия или на еднолични акционерни дружества или дружества с ограничена отговорност с държавно имущество, с компенсаторни записи, жилищни компенсаторни записи. По същия начин те имат право да издължат и сумата за уравняване на дяловете при делба на поделваем имот.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2002 г.).

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 99 от 2000 г.) В случаите на разсрочено плащане по чл. 31 или по чл. 25, ал. 3, както и чл. 35 от Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия остатъкът от покупната цена по сключена сделка към датата на влизането на това изменение на закона в сила може да бъде платен изцяло чрез компенсаторни, жилищни компенсаторни записи до 31 декември 2001 г.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2001 г.) В случаите, когато купувачът по чл. 25, ал. 3, чл. 31 и чл. 35 от Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия е изпаднал в забава, ал. 3 не се прилага до изплащане на просроченото задължение.

(5) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2001 г.) При продажба от държавата на трайно монтирано оборудване и трайно прикрепени вещи към реституирани по Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти сгради приоритет за изкупуването им се дава на реституентите или техните наследници по права или сребрена линия до втора степен.

(6) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2001 г.) С компенсаторни записи, жилищни компенсаторни записи се заплащат и:

1. (отм. - ДВ, бр. 28 от 2002 г.);

2. по избор на длъжника всички дължими лихви по задълженията на юридическите лица към държавата по Закона за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1990 г.

(7) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2001 г., отм., бр. 28 от 2002 г.).

Чл. 9. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2000 г., изм., бр. 25 от 2001 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 24 от 2006 г.) Министрите, ръководителите на ведомства и областните управители до 31 май 2001 г. да установят и да представят за обявяване на министъра на държавната администрация и административната реформа всички държавни неприватизирани и невключени в програмите за целева приватизация незавършени строежи, жилища, магазини, складове, ателиета, кантори, сервизи и парцели в границите на регулационните планове на населените места и всякакви други недвижими имоти - частна държавна собственост, с посочване на базисната цена, по която ще се проведат търговете за приватизацията им.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2000 г., доп., бр. 24 от 2006 г.) Министърът на държавната администрация и административната реформа да представи за обнародване в "Държавен вестник" и да разгласи по друг подходящ начин до 30 юни 2001 г. списъка на обектите по ал. 1. Търговете да се обявят до 31 юли 2001 г. и да се проведат до 31 декември 2001 г. съгласно Закона за държавната собственост при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

(3) Исканията за обезщетение по чл. 5, ал. 3, по които има висящи дела по чл. 7 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти, се разглеждат след влизане на решението в законна сила.

(4) Лицата по ал. 3, както и тези, исковете на които по чл. 7 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти са отхвърлени с влезли в законна сила решения след 22 ноември 1998 г., могат да предявят искания за обезщетяване по чл. 6 в двумесечен срок от влизане на решението в сила.

(5) В срок три месеца след влизане в сила на тези изменения на закона лицата, на които жилищата са възстановени на бившите собственици по чл. 7 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти, могат да предявят искания за обезщетение с жилищни компенсаторни записи пред областния управител по местонахождението на имота.

Чл. 10. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2000 г., попр., бр. 10 от 2000 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2001 г.) Компенсаторните, жилищните компенсаторни записи, неоползотворени до 31 декември 2000 г., се регистрират в срок до 31 март 2001 г. в Централния регистър на компенсаторни записи към Центъра за масова приватизация при условия и по ред, определени от Министерския съвет. Записите и удостоверенията, получени след 31 декември 2000 г., се регистрират в срок два месеца след получаването им.

(2) Независимо от регистрирането им компенсаторните записи, жилищните компенсаторни записи продължават да бъдат средство за участие с неизплатената си стойност във всички видове приватизационни сделки за държавно имущество, както и да се ползват с всички права и възможности по чл. 4, ал. 2 и чл. 8.

(3) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2001 г., изм., бр. 61 от 2015 г.) До 31 март 2002 г. Министерският съвет внася в Народното събрание предложение за оползотворяване на неизползваните до 31 декември 2001 г. от първоначалните им притежатели компенсаторни записи, жилищни компенсаторни записи, компенсационни бонове по Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и компенсационни бонове по Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. В Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти (обн., ДВ, бр. 15 от 1992 г.; доп., бр. 28 от 1992 г.; изм., бр. 20 и 40 от 1995 г., бр. 66 от 1995 г. - Решение № 9 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 87 от 1995 г., бр. 94 от 1995 г. - Решение № 20 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 51 от 1996 г., бр. 61 от 1996 г. - Решение № 11 на Конституционния съд от 1996 г.; попр., бр. 87 от 1996 г. - Решение № 16 на Конституционния съд от 1996 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Член 2 се изменя така:

а) (обявена за противоконституционна от КС на РБ в частта, с която се добавя "по Закона за конфискуване на придобити чрез спекула и по незаконен начин имоти (обн., ДВ, бр. 78 от 1946 г.; доп., бр. 191 от 1946 г.; изм., бр. 226 от 1946 г.; попр., бр. 235 от 1946 г.), по чл. 56 от Наредбата-закон за снабдяване и цените (обн., ДВ, бр. 213 от 1945 г.; попр., бр. 228, 253, 260 и 269 от 1945 г.; изм., бр. 232 от 1946 г.; доп., бр. 199 от 1950 г.; изм., Изв., бр. 13 от 1951 г.), по чл. 17 от Закона за събиране на данъците и други държавни вземания (обн., ДВ, бр. 304 от 1948 г.; доп., Изв., бр. 8 от 1951 г.) и по Наредбата за събиране на данъци и такси (обн., Изв., бр. 13 от 1952 г.; изм., бр. 74 от 1960 г., преименувана в Наредба за събиране на държавните вземания - обн., ДВ, бр. 59 от 1963 г.; изм., бр. 67 от 1963 г., бр. 96 от 1964 г., бр. 73 от 1979 г.; изм. и доп., бр. 68 от 1982 г., бр. 77 от 1983 г. и бр. 62 от 1988 г.)" - ДВ, бр. 30 от 1998 г.)

в ал. 1 накрая се добавя текстът: "Закона за Държавния застрахователен институт (обн., ДВ, бр. 143 от 1946 г.; попр., бр. 146 от 1946 г.; изм. и доп., бр. 100 от 1948 г.; попр., бр. 108 от 1948 г.; изм. и доп., бр. 223 от 1948 г.; попр., бр. 257 от 1948 г.; изм. и доп., бр. 194 от 1950 г.); Закона за банките (обн., ДВ, бр. 302 от 1947 г.; изм., бр. 133 от 1948 г.; Изв., бр. 51 от 1951 г. и бр. 42 от 1952 г.); Закона за изкупуване на едър земеделски инвентар за трудовите кооперативни земеделски стопанства и машинно-тракторни станции (ДВ, бр. 22 от 1947 г.); Закона за изкупуване на едрия земеделски машинен инвентар (обн., ДВ, бр. 48 от 1948 г.; изм. и доп., бр. 150 от 1950 г.); Закона за изкупуване на търговски инвентар (ДВ, бр. 294 от 1948 г.); Закона за национализиране на товарни плавателни съдове (ДВ, бр. 265 от 1948 г.); Указа за мините и подземните богатства (обн., ДВ, бр. 135 от 1948 г.; изм., бр. 238 от 1949 г.; доп., Изв., бр. 14 от 1951 г.; изм., бр. 104 от 1951 г.), както и конфискуваните по Наредбата-закон за съдене от Народен съд виновниците за въвличане България в Световната война срещу съюзените народи и за злодеянията, свързани с нея (обн., ДВ, бр. 219 от 1944 г.; изм., бр. 261 от 1944 г. и бр. 9

от 1945 г.) и по Закона за конфискуване на придобити чрез спекула и по незаконен начин имоти (обн., ДВ, бр. 78 от 1946 г.; доп., бр. 191 от 1946 г.; изм., бр. 226 от 1946 г.; попр., бр. 235 от 1946 г.), по чл. 56 от Наредбата-закон за снабдяване и цените (обн., ДВ, бр. 213 от 1945 г.; попр., бр. 228, 253, 260 и 269 от 1945 г.; изм., бр. 232 от 1946 г.; доп., бр. 199 от 1950 г.; изм., Изв., бр. 13 от 1951 г.), по чл. 17 от Закона за събиране на данъците и други държавни вземания (обн., ДВ, бр. 304 от 1948 г.; доп., Изв., бр. 8 от 1951 г.) и по Наредбата за събиране на данъци и такси (обн., Изв., бр. 13 от 1952 г.; изм., бр. 74 от 1960 г., преименувана в Наредба за събиране на държавните вземания - обн., ДВ, бр. 59 от 1963 г.; изм., бр. 67 от 1963 г., бр. 96 от 1964 г., бр. 73 от 1979 г.; изм. и доп., бр. 68 от 1982 г., бр. 77 от 1983 г. и бр. 62 от 1988 г.), както и по указите, с които е отнето имущество на граждани в полза на държавата.";

б) (нова - ДВ, бр. 45 от 1998 г.) създава се ал. 1а:

"(1а) Всяко лице, на което са конфискувани имущества по Закона за конфискуване на придобити чрез спекула и по незаконен начин имоти (обн., ДВ, бр. 78 от 1946 г.; доп., бр. 191 от 1946 г.; изм., бр. 226 от 1946 г.; попр., бр. 235 от 1946 г.) и по чл. 56 от Наредбата-закон за снабдяване и цените (обн., ДВ, бр. 213 от 1945 г.; попр., бр. 228, 253, 260 и 269 от 1945 г.; изм., бр. 232 от 1946 г.; доп., бр. 199 от 1950 г.; изм., Изв., бр. 13 от 1951 г.), както и неговите правоприменици имат право да направят предложение за проверка на присъдите, с които са конфискувани техните имущества, по реда на глава осемнадесета от Наказателно-процесуалния кодекс в срока по чл. 6, ал. 1. ";

в) (предишна буква "б", изм. - ДВ, бр. 45 от 1998 г.) създава се нова ал. 2:

"(2) Възстановява се собствеността и върху всички движими и недвижими имущества, отнети без законово основание или отчуждени не по установения законов ред от държавата, от общините и от народните съвети в периода от 9 септември 1944 г. до 1989 г.";

г) (предишна буква "в" - ДВ, бр. 45 от 1998 г.) досегашната ал. 2 става ал. 3.

2. Член 3 се изменя така:

а) в ал. 1 накрая точката се заличава и се добавя текстът "или други правоприменици. Правото на лицата да получат възстановяване на собствеността се установява с факта, че тя е била отнета от тях или от техните праводатели. Претенциите на трети лица за права върху същите имоти не са пречка за възстановяване собствеността на лицата, от които имотите са отнети. Споровете между претендентите се решават между тях по исков ред.";

б) в ал. 2 изречение първо се изменя така:

"Възстановява се собствеността на всички юридически лица, на църкви, на манастири, на джамии, на синагоги и на други религиозни общности, на читалища и на училища, чиито имоти са били отчуждени по начин, посочен в чл. 1 и чл. 2, ал. 1 и 2."

3. Текстът на чл. 5 става ал. 1 и се създава ал. 2:

"(2) Изтеклата придобивна давност за имоти, собствеността върху които се възстановява по този закон или по Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 17 от 1991 г.; попр., бр. 20 от 1991 г.; изм., бр. 74 от 1991 г., бр. 18, 28, 46 и 105 от 1992 г., бр. 48 от 1993 г., бр. 64 от 1993 г. - Решение № 12 на Конституционния съд от 1993 г.; изм., бр. 83 от 1993 г., бр. 80 от 1994 г., бр. 45 и 57 от 1995 г., бр. 59 от 1995 г. - решения № 7 и № 8 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г., бр. 103 от 1996 г. - Решение № 20 на Конституционния съд от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 62, 87 и 98 от 1997 г.), или по Закона за амнистия и връщане на отнети имущества (обн., ДВ, бр. 1 от 1991 г.; попр., бр. 21 от 1991 г.; изм., бр. 62 от 1997 г.), не се зачита и започва да тече от деня на влизането на тази разпоредба в сила."

§ 2. (1) (Частично обявена за противоконституционна от КС на РБ относно думите "по чл. 7 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти" - ДВ, бр. 30 от 1998 г.; предишен текст на § 2, бр. 45 от 1998 г.)

Преклузивните срокове по чл. 7 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти, по чл. 4 от Закона за възстановяване собствеността върху някои отчуждени имоти по Закона за териториално и селищно устройство, Закона за плановото изграждане на населените места, Закона за благоустройство на населените места, Закона за държавните имоти и Закона за собствеността (ДВ, бр. 15 от 1992 г.), по чл. 8 от Закона за амнистия и връщане на отнети имущества (обн., ДВ, бр. 1 от 1991 г.; попр., бр. 21 от 1991 г.; изм., бр. 62 от 1997 г.) и по чл. 18 и § 6 от Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия (обн., ДВ, бр. 38 от 1992 г.; изм. и доп., бр. 51 от 1994 г., бр. 45, 57 и 109 от 1995 г., бр. 42, 45, 68 и 85 от 1996 г.; попр., бр. 86 от 1996 г.; изм. и доп., бр. 55, 61, 89 и 98 от 1997 г.) се възстановяват и започват да текат от деня на влизането на този закон в сила.

(2) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1998 г.) Преклузивният срок по чл. 7 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти по отношение на имоти, собствеността върху които се възстановява на основание изменението на чл. 2 от същия закон, направено с § 1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти, започва да тече от 21 ноември 1997 г.

§ 3. В чл. 1, ал. 1 от Закона за възстановяване собствеността върху някои отчуждени имоти по Закона за териториално и селищно устройство, Закона за плановото изграждане на населените места, Закона за благоустройство на населените места, Закона за държавните имоти и Закона за собствеността (ДВ, бр. 15 от 1992 г.) след думите "по Закона за благоустройството на населените места" се добавя текстът: "по Указа за изменение и допълнение на Закона за приложението на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София) (ДВ, бр. 114 от 1948 г.); по Указа за изменение и допълнение на Закона за приложението на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София) (ДВ, бр. 134 от 1948 г.), по чл. 5, ал. 3 от Указ № 115 за насърчаване и подпомагане на кооперативното и индивидуалното жилищно строителство (обн., Изв., бр. 28 от 1954 г.; изм. и доп., бр. 55 от 1954 г., бр. 31, 46 и 71 от 1957 г., бр. 66 от 1959 г., бр. 51 и 81 от 1960 г., бр. 93 от 1961 г.; ДВ, бр. 25 от 1963 г., бр. 23 от 1967 г. и бр. 26 от 1973 г.), по Закона за жилищно строителство и стопанисване на жилищния фонд (обн., ДВ, бр. 64 от 1949 г.; изм., бр. 227 от 1949 г. и бр. 52 от 1950 г.) и по Закона за одобрение и приложение на общия градоустройствен план на София (обн., ДВ, бр. 89 от 1961 г.; изм., бр. 29 от 1973 г.)".

§ 3а. (Нов - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) За висящите по този закон производства действителната пазарна цена по чл. 4, ал. 3, т. 3 се определя съгласно отмененото приложение № 1 към Закона за местните данъци и такси, считано от 1 януари 2002 г.

§ 4. Министърът на правосъдието и правната евроинтеграция и министърът на финансите да утвърдят и да обнародват в "Държавен вестник" в двумесечен срок от влизането на този закон в сила списък на физическите и юридическите лица, на които се дава разрешение за извършване на експертизи по този закон.

§ 5. (Доп. - ДВ, бр. 24 от 2006 г., изм., бр. 77 от 2010 г.) Изпълнението на този закон се възлага на съответните министри, ръководители на ведомства, областни управители, както и на изпълнителния директор на Агенцията за приватизация и на министъра на финансите.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона

за обезщетяване на собственици на одържавени имоти

(ДВ, бр. 88 от 1998 г., в сила от 31.07.1998 г.)

§ 3. (1) Министърът на държавната администрация и министърът на финансите определят в четиринадесетдневен срок от влизането в сила на този закон условията, реда и тарифата за заплащане на вещите лица от списъка по § 4.

(2) В срока, посочен в ал. 1, министърът на държавната администрация и министърът на финансите утвърждават образец на временно удостоверение за компенсаторни записи.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за деноминация на лева

(ДВ, бр. 20 от 1999 г., доп., бр. 65 от 1999 г., в сила от 5.07.1999 г.)

.....

§ 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 65 от 1999 г.) С влизането в сила на закона всички числа в стари левове, посочени в законите, влезли в сила преди 5 юли 1999 г., се заменят с намалени 1000 пъти числа в нови левове. Замяната на всички числа в стари левове с намалени 1000 пъти числа в нови левове се прилага и за всички закони, приети преди 5 юли 1999 г., които са влезли или ще влязат в сила след 5 юли 1999 г.

(2) Органите, приели или издали подзаконови нормативни актове, влезли в сила преди 5 юли 1999 г. и в които има числа в левове, да направят произтичащите от този закон изменения в тях така, че измененията да се прилагат от датата на влизането в сила на закона.

.....

§ 7. Законът влиза в сила от 5 юли 1999 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона

за обезщетяване на собственици на одържавени имоти

(ДВ, бр. 9 от 2000 г., в сила от 1.02.2000 г.)

§ 6. Министрите, ръководителите на ведомства и областните управители могат да възлагат на свои заместници осъществяването на правата и задълженията им по този закон.

.....

§ 9. По реда на чл. 8, ал. 2, 3 и 4 се извършват и плащания с облигации по вътрешния и външния дълг на Република България, поименни компенсационни бонове по Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи и по Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд.

§ 10. (1) В срок до 30 април 2000 г. всички органи по чл. 6, ал. 1 предават регистрите по чл. 6, ал. 9 със закритите партии в централния регистър към министъра на държавната администрация.

(2) Органите по чл. 6, ал. 1 изпращат периодична информация за незакритите партии по чл. 6, ал. 9 на Центъра за масова приватизация, който отразява всички неоползотворени компенсаторни и жилищни компенсаторни записи.

(3) Редът и условията за работа на Централния регистър се определят от Министерския съвет.

.....

§ 12. Сроковете за предявяване на искания за обезщетения по чл. 3, ал. 3 от Закона за обезщетяване на собствениците на одържавени имоти се възстановяват и се продължават до 31 март 2000 г.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

към Закона за изменение и допълнение на Закона

за обезщетяване на собственици на одържавени имоти

(ДВ, бр. 25 от 2001 г.)

§ 7. "Първоначални собственици (притежатели) на компенсаторни записи, жилищни компенсаторни записи или удостоверения по чл. 6, ал. 8" са лицата, на чието име те са издадени, или техните наследници по права линия и съребрена линия до втора степен.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за приватизация и следприватизационен контрол

(ДВ, бр. 28 от 2002 г.)

§ 2. Компенсаторни записи, жилищни компенсаторни записи и временни удостоверения по чл. 6, ал. 8 от Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти, поименни компенсационни бонове по Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи и по Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд, държавни дългосрочни облигации, емитирани по вътрешния и външния дълг на Република България, инвестиционните бонове по чл. 44, ал. 1 от отменения Закон за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия и други непарични платежни средства, предвидени в закон, служат за плащане по приватизационни сделки за дружества, включени в списъка по чл. 11.

§ 11. (1) В случаите на сключена приватизационна сделка, както и в случаите, когато в активите на търговски дружества с повече от 50 на сто държавно или общинско участие са включени движими и/или недвижими вещи - собственост на правоимащите по Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти и по Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, последните се обезщетяват с акции и дялове на дружеството по реда на Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти. Когато акциите или дяловете - собственост на държавата или на общината, са недостатъчни за удовлетворяване исканията на правоимащите, те се обезщетяват с компенсаторни записи за частта от претенцията, която не може да бъде удовлетворена с дялове и акции.

(2) За търговски дружества, включени в списъците по чл. 3, ал. 1 и ал. 2, изречение второ, правоимащите по Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти, по Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи и по чл. 18 от отменения Закон за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия се обезщетяват само с компенсаторни записи.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за сделките с компенсаторни инструменти

- § 1. (1) С влизането в сила на закона се преустановяват издаването, сделките и плащанията по досегашния ред с компенсаторни инструменти и временни удостоверения за тяхното притежаване.
- (2) Органите по чл. 6, ал. 1 от Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти, по чл. 36, ал. 1 от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи и по чл. 9, ал. 2 от Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд въвеждат информацията за издадените от тях компенсаторни инструменти, както и за компенсаторните инструменти, които предстои да бъдат издадени по реда на наредбата по чл. 5, ал. 4.
- (3) В 20-дневен срок след влизането в сила на закона органите по ал. 2 предоставят информацията от своите регистри за издадените от тях компенсаторни инструменти на Централния регистър на компенсаторните инструменти. В същия срок тези органи уведомяват Централния регистър на компенсаторните инструменти и за влезлите в сила актове за обезщетяване с компенсаторни записи, жилищни компенсаторни записи и поименни компенсационни бонове, въз основа на които все още не са издадени компенсаторни инструменти.
- (4) Централният регистър на компенсаторните инструменти предоставя информацията по ал. 2 на Централния депозитар по реда на чл. 5 в 10-дневен срок от получаването ѝ.
- (5) Централният депозитар регистрира компенсаторните инструменти по сметки на техните притежатели въз основа на информацията по ал. 4 в 10-дневен срок от получаването ѝ.
- (6) Компенсаторните инструменти се считат за издадени като безналични с регистрирането им в Централния депозитар.
- (7) За издаването и предоставянето на удостоверителните документи, издадени за компенсаторните инструменти по ал. 6, се прилага чл. 7, като удостоверителните документи се получават безплатно.
- (8) В случаите на извършени погрешни вписвания се прилага чл. 4, ал. 3 и 4. Когато спорът се решава по съдебен ред, до доказване на противното се предполага, че информацията в издадения удостоверителен документ е вярна.
- (9) Органите по ал. 2 в 3-месечен срок от влизане в сила на закона предават на Централния регистър на компенсаторните инструменти водените от тях до датата на влизане в сила на закона регистри за компенсаторни инструменти и временни удостоверения.

§ 2. В Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти (обн., ДВ, бр. 107 от 1997 г.; бр. 30 от 1998 г. - Решение № 4 на Конституционния съд от 1998 г.; изм., бр. 45, 88 и 135 от 1998 г., бр. 12 от 1999 г., бр. 9 от 2000 г.; попр., бр. 10 от 2000 г.; изм., бр. 99 от 2000 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 28 от 2002 г.) се правят следните изменения и допълнения:

.....

3. Навсякъде в закона думите "и временни/те удостоверения по чл. 6, ал. 8", думите "или удостоверения по чл. 6, ал. 8" и думите "удостоверения по чл. 6, ал. 8" се заличават.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона

за собствеността и ползуването на земеделските земи

§ 28. В Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти (обн., ДВ, бр. 107 от 1997 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 1998 г. – бр. 30 от 1998 г.; изм., бр. 45, 88 и 135 от 1998 г., бр. 12 от 1999 г., бр. 9 от 2000 г.; попр., бр. 10 от 2000 г.; изм., бр. 99 от 2000 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 28, 45 и 47 от 2002 г., бр. 112 от 2003 г., бр. 101 от 2004 г., бр. 24 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г. и бр. 77 от 2010 г.) навсякъде думата "ползуването" се заменя с "ползването".

.....